

FINNIS

Lukasgillets Medlemstidning

Nummer 10 | Mars 2018

Det händer en och annan gång, men inte ofta, att man hör någon säga sig ha gränslöst förtroende för en person eller en institution. Förtroendet har alltså normalt sina gränser. Men vem sätter dem, och hur går det till?

Vi vet alla att förtroende tar lång tid att bygga upp och kan raseras över en natt. Förlorat förtroende, oavsett vad eller vem det gäller, innebär att förväntningar sviks. Förlusten av förtroendet kan hanteras på olika sätt: genom att man höjer rösten, protesterar och eventuellt försöker åstadkomma en förändring – eller genom att man lämnar verksamheten, individen eller institutionen.

Det sägs ibland att vi bevittnar en förtroendekris, där misstro mot experter och forskning sätts i system. Denna kris är ett problem för demokratin, eftersom den sätter det öppna och fria samtalet, den kritiska granskningen av uppgifter som förekommer och sprids i debatten, ur spel. Sanningen ligger inte alltid mitt emellan de åsikter som framförs.

Gränser kan vara begränsande. Ibland tror vi oss se gränser där det inte finns några. Någon gång är gränserna av en annan art än vi tidigare trott; de konstitueras av något annat än vad vi inbillat oss. Detta kan gälla skillnaden mellan liv och död, människa och andra djur, konst och konsthantverk – eller konst och filosofi.

Ordet 'finestra' betyder fönster i flera romanska språk (italienska, katalanska och sicilianska). Det kommer från latinets 'fenestra'. I Harry Potter används 'fenestra' i vissa sammanhang på ett sätt som kan antyda en uppfinningsrik blandning av betydelse hos de italienska och latinska orden för ändamål och för fönster.

Fönstrets ändamål är att möjliggöra utblick och inblick, utsikt och insikt. Fönster utgör en gräns mot yttervärlden – i synnerhet om det är av pansarglas – som vi samtidigt kan se igenom och därmed lära oss något om världen utanför vår boning. Gränsen är inte total.

»Lukasbrödernas värld kan också bli större genom att de deltar i gillet resor och ser ny konst och arkitektur – helt enkelt genom att de låter nyfikenheten spränga en eller annan gräns.«

◆ PÅ SENASTE JULGILLET

tackade Frank Orton på de nyinvaldas vägnar, och passade på att lämna över en personlig gåva till gillet – en medalj med kopplingar till en av Lukasgillets pionjärer, Ewert Wrangel (1863–1940). Han var professor i det vittomfattande ämnet estetik 1899–1919, därefter professor i konsthistoria. Han var Lukasgillets ålderman från instiftandet 1898 till sin död. Porträttet i Lukassalen är målat av Sven Walberg 1926.

”Gränser diskuterar man inte, dem försvarar man”, skall Benito Mussolini ha yttrat i ett tal i den italienska deputeradekammaren 16 mars 1938 – fast han talade italienska och inte svenska. Men som analogin med fönstret antyder kan gränser ha många andra funktioner och berika ens liv, särskilt om man kan betrakta det som sker från utkikstorn på båda sidor om gränsen.

Gränser kan vara fysiska, som den mur som Donald Trump säger att han skall bygga mot Mexiko. De kan vara av annat slag, och ha med attityder, förutfattade meningar, utbildning, samt social och ekonomisk bakgrund att göra. Att överskrida sådana gränser kan vara berikande: man kan lära sig något om sig själv och samtidigt om andra.

När man blir äldre, blir världen ofta mindre. Lukasgillet kan bidra till att göra världen större – genom att gillet är en mötesplats för människor med olika bakgrund, genom att gillet varje vår och höst ordnar kvalificerade föreläsningar, som medlemmarna inbjuds att ta del av och diskutera. Lukasbrödernas värld kan också bli större genom att de deltar i gillet resor och ser ny konst och arkitektur – helt enkelt genom att de låter nyfikenheten spränga en eller annan gräns.

◆ GÖRAN HERMERÉN

FINIS – organ för Lukasgillet i Lund ett sällskap med anor från 1898
 ◆ Hemsida: www.lukasgillet.se
 ◆ Gillets huvuduppgift: "att hålla konstens fana högt öfver slätten"

◆ Ålderman: Göran Hermerén
 ◆ Vice ålderman: Carl Foug
 ◆ Skattemästare: Peter Löwegren
 ◆ Sekreterare: Mats Rydstern
 ◆ Ritmästare: Gunnar Ottosson

◆ Kommunikationsmästare & redaktör för Finis: Per Lindström / bildochmedia@telia.com
 ◆ Webbmästare & arkivarie: Robert Hofbauer och Thomas Holm
 ◆ Gillesmästare: Ulf Kristoffersson

RÖTT

ROSOR ÄRO RÖDA... Det råder väl inget tvivel om att rött är kärlekens och passionens färg. Men rött förknippas också bland annat med blod, hälsa, ilska, varning, förbud och fara.

Lite av detta kan man upptäcka i vårt språkbruk: Om man ser rött, blir man häftigt vred och kan känna att blodet rusar upp mot pannan. Den som blir röd i synen rodnar. Det som är som ett rött skynke för någon är en källa till stark irritation. (Traditionellt heter det att skynket syftar på det tygstycke som tjurfaktare eggjar tjuren med. Dock sägs det också att tjurar är färgblinda.)

Rött kallas ofta den starkaste av alla färger; den drar uppmärksamheten till sig; den signalerar också dominans och aggressivitet. Både världsliga och kyrkliga potentater har gärna visat sig iförda rött, och den röda mattan rullas ut för vissa högt uppsatta personer som ett slags symbol för beundran, artighet eller underdånighet.

Att ha rött hår eller skägg kan vara vanskligt: en sådan person uppfattas ibland som falsk eller opålitlig, ibland som het och eldig.

Rött är en välkänd stopp- och varningssignal i trafiken, och rött kort innebär i vissa sporter utvisning.

Om en person har röda kinder, är den sund och frisk och levande. Därför kan vi låta det gamla ordspråket "I dag röd, i morgon död" betyda "Det är ett kort steg mellan livet och döden."

Färgordet röd, rauður, red, rot är känt i de nordiska och de andra germanska språken sedan tidig medeltid och kan föras tillbaka till en indoeuropeisk ordrot. Den kan man också spåra i latinets ruber, rubeus, rusus och grekiskans erythrós, med betydelsen 'röd'. Ett afrikanskt land som är beläget vid Röda havet (på latin Mare erythraeum) bär namnet Eritrea, ordagrant egentligen 'det röda landet'. Under antiken kunde rött också beteckna 'söder'.

Här några nära besläktade lånord: rouge, rubin och rubrik, som kommer av latinets rubrica 'röd färg; lagrubrik'. Rubriker är ju i regel inte röda nuförtiden, men romarna skrev överskrifterna i laghandskrifter med rött. I medeltida handskrifter blev det sedan vanligt att ett nytt kapitel började med en rad som var skriven i rött bläck. Men skrivbläcket var ibland i stället svart – ordet bläck är inlånat från engelskan, samma ord som black 'svart'.

◆ BO BERGMAN

Foto: TORBJÖRN ANDERSSON

Lukasgillets vårmöte 4 april

Bilda dig och frigör dig från twittrarens tvärsäkerhet

◆ Per Svensson är välkänd journalist och författare, född 1956, och sedan nyår politisk redaktör på Dagens Nyheter. Han kommer bland annat att kommentera konstens och bildningens betydelse detta valår. **Var?** Grand Hotel, Bantorget, Lund. **När?** 4 april 18.00 (baren öppnar 17.30). **Pris?** 215 kr inkl vatten/lättöl, kaffe och pralin. **Anmälan** ska vara Gillesmästaren tillhanda via mail Gillesmastare@lukasgillet.se senast skärtorsdag den 29 mars. Önskemål om vegetarisk eller annan specialkost ska anges i anmälan.

Lukasgillets vårutflykt 2 juni

◆ Vårutflykten kommer att ha **skånska slott och stora konstupplevelser** som tema. Vi besöker bl a Jordberga och Svaneholm och äter en riktig slottslunch... Inbjudan kommer att skickas på e-post och vara tillgänglig för alla bröder på vår hemsida: www.lukasgillet.se

LUNDAKARNEVALEN står för dörren – i år den 18–20 maj – och temat är Imaginal. Bland attraktionerna återfinns Konstifiket, ett 1800-talsnöje som överlevt till våra dagar och marknadsförs som "äldre än spexet, galnare än cirkusen och färggladare i tåget".

På målardagen inbjuds allmänheten att göra en tavla, varpå ett gäng sanna karnevalister ger den ett namn och en tolkning som upphovsmannen aldrig skulle drömma om. Till klassikerna hör en knallgul tavla med ett rött sicksackstreck, som hade fått den talande titeln "Blixtlås i béarnaise, tillägnad prins Bertil". Vid dagens slut auktioneras verken ut till högstbjudande, ofta kan man fynda något färgglatt och spirituellt för en hundlapp, eller två.

Dyraste tavlan – **Fredrik Tersmedens** travesti på "Karl XII:s likfärd", döpt till "Hulténs likfärd" efter 30 novemberföreningens ordförande Lars Hultén, – gick för 3 000 kronor.

Köpare var ett konsortium som såg till att tavlan numera ingår i Akademiska Föreningens stora konstsamling. ■

»Rykten tar nu genast fart. Det finns självklart en naturlig förklaring: Faraos förbannelse. Ett tidigare illavarslande tecken är lord Carnarvons gula kanariefågel, som ätits upp av en kobra.«

LEIF HJÄRRE HAR »VÄRLDEN I NÄSAN«.

Det skriver vännen Jonas Frykman i förordet till Hjärres nya bok *Österlenskt och Österländskt* som utkommer i dagarna och som tar med läsarna till barndomens Österlen, företagandets vedermodor och kunskapstörstens upptäcktsresor, och det är denna ”tre delning” av memoarerna som gör boken extra intressant.

Hjärres förtjusning över de gamla faronerna är känd och ämnet för hans tidigare tre böcker. Hans insatser att vara med och möblera inte bara det svenska folkhemmet utan också Akademiska Föreningen i Lund (Stora salen), Riddarhuset i Stockholm och Sveriges alla ambassader är mindre känt.

Den nya boken ges ut i samarbete med Skånska Akademien som har som sin målsättning att informera om ”Skåne i världen och världen i Skåne”, en uppgift som Leif Hjärre måste anses vara som klippt och skuren för. Jonas Frykman skriver: ”Rörligheten, det lätta anslaget och förankringen i traditionen av yrkeskunnande verkar ha varit förutsättningen för framgången. I texten är det liksom hos Piraten Österlen som är hemmavid men skjortan skulle kännas trång om inte Österlandet hade gjort sig så allstädes närvarande.”

Leif Hjärre har färdats genom livet med öppet sinne, sett möjligheter där andra sett problem, och ofta framgångsrikt gripit tillfället i flykten. Men han sticker inte under stol med att allt inte alltid varit en resa på en räkmacka: ”Som son till byns framgångsrike fabrikör var det inte självklart att bli upptagen i kamratkretsen i byskolan. Vad man i dag skulle kalla mobbning hette då att man skulle ’sticka upp’ eller på skånska ’glytta sig’.”

Lätt kan det inte heller ha varit att som 24-åring ta ansvar för familjeföretaget när pappa Herbert hastigt gick bort. Leif hade då avlagt en civilekonomexamen och precis tagit första steget i en tänkt UD-karriär. Men i stället för världen blev det AB Herbert Andersson i Gärsnäs (som några år senare blev Gärsnäs AB). Och ett byte av stilmöbler mot design, och lejonassar mot funktion.

Två faktorer knuffade företaget i en ny riktning – materialet och formen. Gärsnäs blev på 1970-talet synonymt med rödboken, och en handfull namnkunniga möbelarkitekter och formgivare. Parallellt med omgestaltningen av de moderna offentliga miljöerna i Sverige pyrdes intresset för det avlägsna och mycket konservativa. Jonas Frykman konstaterar att det som Leif Hjärre kallar ”det österländska” huvudsakligen omfattar den arabiska världen, med särskild förkärlek för det långsammaste av alla imperier som existerat – Egypten.

Allt började, om vi får tro författaren, med en rejäl influensa, ”det gav mig möjlighet att fördjupa mig i litteratur om arabvärlden och det som lockade mest var Egypten”. Och med ett besök i faraonernas rike 1978 blev upptakten till ett flera decennier långt resande.

Vid millennieskiftet 2000 sålde Leif Hjärre företaget och har

Foto: PER LINDSTRÖM

sedan dess pendlat mellan Gärsnäs och Luxor för att guida över 900 svenskar i Memfis, Alexandria och på Nilen.

Några veckor före boksläppet bjuder Leif Hjärre in *Finis* till ett hemma-hos-reportage i Gärsnäs. Han möter på trappan till villan vid Malmövägen med en stekspade i den ena handen (!) och en gul sopkvast i den andra, i full färd med att sopa rent framför egen dörr och få bort den förrådiska isen... Han och hustru Anna bjuder på ”café brutal” (kaffe utan avec), till ackompanjering av en glatt svansviftande Isis, som väntar på att få smaka ett av wienerbröden. På väggen (i olja, signerad Eva Stjernswärd) tronar en magrare upplaga av den nu 13-åriga livskamraten (tillsammans med labradoren Zita, som sedan några år är i hundarnas himmel).

Konst fyller väggarna hos denne Lukasbroder, se där en Gösta Werner (bilden), och där en Fritz Kärfve... Och det goda samtalet för oss kors och tvärs i tid och rum. Till dramatiken 2011 då den arabiska våren kom till Egypten och turisterna plötsligt vände landet ryggen. Men för Leif Hjärre hägrar fortfarande faraonernas rike. Han försäkrar att han känner sig mer hemma, och säkare, i Kairo än i Malmö, och avslutar vår sittning med att ge-

LEIF H. (HERBERT) HJÄRRE är född 1940 och civilekonom. 1964 övertog han ansvaret för familjeföretaget Gärsnäs AB (som han år 2000 sålde till Lammhults Möbler). Leif Hjärre har författat tre böcker på temat egyptologi: *Faraos guld – på jakt efter det gamla Egyptens skatter* (2000), *Resan med Ramses* (2002) och *Ramses och hans tid – en egyptisk historia* (2009). Omslaget till nya boken *Österlenskt och Österländskt* är gjord av Lukasmålaren Hasse Karlsson. Ytterligare en Lukasmålare medverkar med en plansch; gilletts ålderman Göran Hermerén. Bland Leif Hjärres intressen märks också opera, havsnära promenader och gamla portviner. När Gösta Vitestam föreslog att Leif skulle inträda i Lukasgillet var hans svar avböjande: ”Lukasgillet är ju ett konstnärsgille”. Gösta svarade: **”Möbelkonsten räcker mer än väl!”**

neröst bjuda in alla Lukasbröder till det stora boksläppet på Grand Hotel i Lund den 10 mars klockan 18.00. Och som lockbete kan *Finis* som första tidning publicera ett kaptitel!

Den som blir nyfiken på vad denne vittbereste livsnjutare mer har att berätta kan då inte bara köpa boken till Skånska Akademiens förmånspris utan också få skåla med författaren i ett glas bubbel (o s a till leif@hjärre.com).

▼ PER LINDSTRÖM

FARAOS FÖRBANNELSE HAR varit känd och fruktad i tusentals år. Det är något helt annat än vad dagens turister världslöst syftar på i samband med någon magåkomma vid en Nilfärd. Det i vår tid mest kända exemplet inträffade mindre än två månader efter att Howard Carter och den femte earlen av Carnarvon öppnat gravkammaren i Tutankhamuns grav. Lorden insjuknar plötsligt. Tvivlare säger att det är på grund av ett inflammerat moskitbett som skurits upp vid rakning. Men vi är många som vet bättre. Lord Carnarvon förs skyndsamt till Sheppard Hotel i Kairo. Redan när hans son lord Porchester anländer, från en resa i Indien, är earlen i koma. Han dör tidigt om morgonen den 5 april 1923. Nu inträffar det dramatiska att hela Kairo blir mörklagt. Elförsörjningen har helt plötsligt upphört att fungera. Samtidigt, berättas det senare, börjar Carnarvons trebenta foxterrier att yla hjärtskärande hemma på slottet i Hampshire. Efter mindre än två timmar faller hunden ner, död. Lorden förs hem och begravs på en höjd, Beacon Hill, med en hänförande utsikt över sitt älskade slott Highclere.

Rykten tar nu genast fart. Det finns självklart en naturlig förklaring: Faraos förbannelse. Ett tidigare illavarslande tecken är lord Carnarvons gula kanariefågel, som ätits upp av en kobra. Det var självfallet den kungliga kobran, som farao bar vid pannan som skydd mot allt ont, som varit aktiv. Conan Doyle, författaren till Sherlock Holmes, stöder misstankarna mot Tutan-khamun. Han har nämligen en stark tilltro till vad andra kallar det ockulta. Man registrerar nu med stor noggrannhet dödsfall, som kan ha den minsta anknytning till graven. Carnarvons yngre broder Aubrey Herbert dör plötsligt i september 1923. Den amerikanske järnvägmagnaten Jay Gould dör i lunginflammation kort efter ett besök i graven. En brittisk röntgenspecialist, sir Archibald Reid, som är på väg till Kairo för att undersöka kungens mumie, dör redan före ankomst. En egyptisk affärsman vid namn Ali Kemel Fahmy Bey, som också besökt graven, skjuts kort därefter till döds, av en svartsjuk hustru på Savoy Hotel i London. En välbeställd och nära vän till Carnarvon dör samma kväll som han besökt graven, när han faller i Nilen från sin lustjakt och drunknar, efter middagen. Lord Westbury, som visserligen inte varit i Luxor, men som är ägare till en mindre samling egyptiska antikviteter, begår självmord.

Nu flyter, bildligt talat, ur Atlantens djup utanför Newfoundland, upp ett sedan tio år tillbaka glömt faktum. Med på Titanic fanns en mumie. Visserligen ej av kunglig börd. Men det var en sierska, som hade stått farao Echnaton nära. Lord Canterbury medförde henne, sannolikt inte som resällskap, utan för att avyttra henne till ett bättre pris på andra sidan oceanen. Mumien betraktades emellertid som så värdefull att hon inte förvarades i lastutrymmena utan på kommandobryggan. Kapten Smith, Titanics befälhavare, hade betett sig egendomligt före kollisionen med isberget. Plötsligt står nu sambandet i klar dager. Han stod under inflytande av mumien.

Raden av exempel kan göras mycket längre. Men klart är att faraos hämnd slår hårt, blint och skoningslöst. ■

LUKASMÅLARNAS PLANSCHER – här med bildpresentatören Fredrik Tersmedens egna kommentarer.

SAGAN OM ÄGGET

En klassisk fråga är vad som kom först: hönan eller ägget? I årets planschvisning är svaret otvetydigt: först kommer Nils-Otto Sjöberg – och därmed ägget. Ty Nils-Otto har ju skrivit boken "Sagan om ägget", vilken han bl a marknadsfört på Bokmässan i Göteborg. Här verkar han dock mer vara ute i bokskogen. Utöver att intressera sig för ägget som symbol har Nils-Otto också ett engagemang i frågan i assisterad befruktning, och valet av "den rätta spermien". Till vänster i bilden erbjuder han här som synes personligen kvalitetssäkrade doser av den varan. Målningen, som är gjord av en holländsk mästare, är förstas utförd i äggtempera. ♦ Lukasmålare: **HANS VERDIJN**

TAFSA INTE PÅ SKINKAN

Och på tal om stilleben har vi ett sådant här. Som många klassiska verk i denna genre är Jon Åkerlinds bild förstas mycket mer än bara en avbildning av en skinka – ett stilleben skall även avläsas symboliskt. En vanlig variant är det så kallade vanitasstillebenet, d v s en symbol för det fåfängliga. Här är det väl närmast den manliga fåfängan som skildras – den fåfänga som får män att inbilla sig att en hand på skinkan är en uppskattad komplimang. Alternativt är det en betraktelse över köttets lust. Eller bara över det faktum att det finns rätt många stora svin. ♦ Lukasmålare: **JON ÅKERLIND**

1600-TALETS STORA MÄSTARE

Och på tal om holländska mästare så kommer vi här till en plansch med rent rembrandtska chiaroscurokvaliteter. Den visar universitetets nyligen avgångne konstintendent, Lukasbrodern Lars-Göran Oredsson, mitt i den utställning om "Konsten på Winstrups tid" som han genomförde på Historiska museet tidigare i år. Här sprider han ljus (läs: en talgdank) över de gamla dukarna och levandegör dem så till den grad att stillebenen flyger och konterfejen gapar, och själv har han som synes blivit rent barock på kuppen.

♦ Lukasmålare: **THOMAS HOLM**

LUNDS VACKRASTE – OCH FULASTE – HUS

Den här planschen rymmer till min glädje en alltför förbisedd bildkonstform: heraldik. Överst i mitten syns nämligen Lunds kommunvapen, vilket enligt nyligt politiskt beslut har designats om: porten i den avbildade stadsmuren har öppnats för att signalera att Lund vill vara en välkomnande stad. Och det är ju en vacker symbolik, men det gäller också att stan känns välkomnande i praktiken, t ex arkitektoniskt. Så hur vill då lundaborna att staden skall te sig? En läsaromröstning i Sydsvenskan om vackraste respektive fulaste hus gav klart besked. Till vänster ses vinnaren i skönhetsklassen: universitetsbiblioteket – ett lysande tempel för vetenskapen framför vilket Lukastjuren ses tugga kunskapens grödor. Till höger ruvar däremot det fulaste huset – den betongbunker om vilken studenter hörts säga "jag trodde det var ett fängelse": Sparta. Och vad Lukastjuren gör i det huset... ja, det framgår av bilden. ♦ Lukasmålare: **GUNNAR OTTOSSON**

I VALET OCH KVALET

Denna bild kan med sina många gestikulerande gestalter föra tankarna till Rafaels "Skolan i Athen". Till skillnad från dess skarpsinnigt diskuterande filosofer talar politikerna här dock bara förbi varandra. Till och med när de till synes säger samma sak kan de mena helt olika ting; står "V" till exempel för "vänster" eller för "vinster" och "valfrihet"? Några tycks dock inte ha något alls att säga där de står kring maktens bord (på vilket syns symboler för bestickning – eller är det bara vanligt gafflande?) medan andra trots högt

tonläge befinner sig farligt nära de sista 4 procenten av duken, inte minst Ebba Busch Thor som riskerar att förvandlas till en marginalanteckning – i vart fall inom litteraturhistorien. Den stora gåtan är dock: vad spanar Jimmie Åkesson efter? Är det männe illegala invandrare? Sina kärnväljare? Eller undrar han bara vad Kent Ekroth skall ställa till med härnäst? ♦ Lukasmålare: **ULF STÅLHANE**

SKRIET FRÅN KONSTHALLEN

Reformationen fyller som bekant 500 år och från lundensiskt håll har man beslutat att celebrera detta med en byst av Luther på Domkapitlets innergård. Carl Foug har dock ett mer djärt förslag: varför inte celebrera protestantismen med att på Mårtenstorget resa ännu en upplaga av Tony Craggs "Point of view"? Här är det dock inte den vanliga dussinversionen utan en specialutformad variant med drag av Lukastjuren, och på den rider själve reformatorn i triumf. Innan dess har han dock passat på att på Konsthallens port spika upp ett antal teser med förslag på hur man kan höja etablissemangets besöksantal. Inför detta folkligt lutherska initiativ ger dock konsthallschefen Nackning upp ett ångestskri. Hon vil ju ha mer påv-ra utställningar och sätter därför i stället sin lit till den katolska kyrkans överhuvud, vars mässande på latin ju är nästan lika obegripligt som hennes konstval. ♦ Lukasmålare: **CARL FOUG**

... WHERE NOTHING EVER HAPPENS

På Krafts torg har man under senhösten som bekant kunnat betitta en ljusinstallation med budskapet att "Heaven is a place where nothing ever happens". Så må det vara i himlen, men i Lund är det precis tvärtom. Här inte bara händer det saker – de prov på synd och skam som produceras samlas in, dokumenteras och kan visas upp

på Arkivens dag av undertecknad arkivarie. Och än mer lär förstås komma i dagen genom det idoga grävande som förvandlat Lund till en enda stor installation föreställande första världskrigets skyttegravar. Orsaken till det sistnämnda är förstas det guldkantade spöktåg – utan vare sig förare eller passagerare – som kallas spårvagnen. En sådan anser våra politiker att Lund behöver för att vara en modern stad. Fan tro't – GAN, vars verk Göran Hermerén inkorporerat här, var ju en stor modernist men klarade sig ändå med att avbilda hästar! ♦ Lukasmålare: **GÖRAN HERMERÉN**

RUSTA FÖR KRIG

Efter några decennier av total nedrustning manas svenska myndigheter och medborgare nu ånyo att bygga upp ett fungerande civilt försvar. Gamla skyddsrum rustas upp och befolkningen manas att ha spritkök och vattendunkar hemma "om kriget kommer". På vissa platser är frågan dock inte OM kriget kommer – här råder det redan krig mellan ordningsmakt och kriminella gäng. Så vad göra när vi fått så kallade no-go-zoner dit polisen inte vågar skicka sina bilar? Jo, då skickar man i stället bussar. Alltså Carl XII:s bussar: gossar blå i stället för farbror blå. Med sin långvariga vistelse i Turkiet i bagaget är ju krigarkungen Carl också sällsynt van att hantera muselmanska bråkmakare – en kalabalik i sänder. Som Carl XII:s kista till skillnad från Peder Winstrups dock inte öppnats på länge får den riktige kungen här ersättas av den än mer porträttlike (och mer nyligen avlidne) Lukasbrodern Keddy Kjellberg. Och naturligtvis rider han inte på någon av de dresserade älgar som det sägs att den karolinska hären försökte få fram utan på Lukastjuren. ♦ Lukasmålare: **RONNY HÅRD**

LUKAS SOM MÅLARE OCH MOTIV

Till synes är detta bara ett porträtt av Lukasbrodern, tillika biskopen Johan Tyrberg, och som sådant tar det fasta på den treenighet sagde prelat bekänt sig till i en intervju i *Sydsvenskan*: "grill, vin och Gud". Så här skall det tolkas – närmare bestämt bibeltolkas! Ty så står det i Psaltaren vers 141: "Min bön gälle inför dig / som ett rökoffer / Mina händers upplyftande / såsom ett aftnonoffer" och vad ser vi biskopen göra här om inte förrätta icke blott ett utan tvenne rökoffer? Vidare kan vi konstatera att porträttet är fullt av interpikturella referenser. Inte blott ser vi här en inmålad version av Thorvaldsens berömda Kristusstaty, vi återfinner även Jon Åkerlunds julsinka (här kryddad med jordens salt). Den kan i detta sammanhang kanske syfta på julen som en Kristen högtid, men än mer kanske påminna oss om att kristendomen är en av få världsreligioner där man faktiskt får lov att äta fläsk (och för eventuella vegetarianer erinras om att allt kött är hö). ♦ Lukasmålare: **MATS RYDSTERN**

UPPÅKRA VS LUND

Vid ett föredrag för Gillet påvisade Lukasbrodern Per Karsten bland annat den slående likheten i gatuplanen mellan Lund och det forna Uppåkra, något som styrker bilden av att Lund grundades som en direkt efterföljare till den äldre, hedniska centralorten. Eller? Ty nya arkeologiska fynd har gjort staden ännu några decennier äldre än arkeologerna tidigare trott. Har de båda städerna rentav existerat parallellt? Ja, kan vi här avslöja! Vid ännu inte offentliggjord utgrävning vid Bantorget i samband med byggandet av Grand Hotels nya glasverandor har man nämligen gjort ett sensationellt fynd som inte bara kommer att ställa Uppåkra i skuggan utan även att intressera The Walt Disney Company: en ännu större tecknad musliknande figur än den från Uppåkra – men med horn. Tillåt oss att presentera Lukas Pigg!

♦ Lukasmålare: **OLOF KRONVALL**

HÖSTFISKET – OCH RÖSTFISKET – I FULL GÅNG

Här ser vi hur den stora isbrytande trälaren "Mette" har satt ut den största, mest finmaskiga bottenrälen. Inget ska gå förlorat. Torskar, snuskhumarar och andra fula fiskar ska fångas in. Risken är dock att små oskyldiga småfiskar hamnar i garnet, kanske t o m en och annan toppsnäcka. När man säkrat fångsten på de grundare vattnen, är ambitionen att man ska ge sig ut på djuphavsfiske. Lukasmålarna vill bara i all ödmjukhet varna för de riskfyllda vinterstormarna och den tillhörande utmaningen att man, med god vind i seglen, i slutändan kanske gapar över lite för mycket och nästlar in sig i garnet. I händelsernas centrum denna höst några våghalsiga och närgångna sjöbusar, bl a "allas vår kulturprofil"...

♦ **LUKASMÅLARNAS GEMENSAMMA PLANSCH**